

Pandemi Sürecinin Öğrencilerin Öğrenme ve Gelişim Süreçlerine Etkileri Üzerine Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Görüşleri

Opinions of School Administrators and Teachers on the Effects of the Pandemic Process on the Learning and Development Processes of Students

ÖZET

Bu araştırma Pandemi sürecinin öğrencilerin öğrenme ve gelişim süreçlerine etkileri üzerine okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşlerini almak amacı ile yapılmıştır. Çalışmada nitel yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada İstanbul ili Avcılar ilçesinde görev yapan öğretmenlere Google form aracılığıyla uygulanmıştır. Görüşme yapılan kişi sayısı 38'dir. Nitel verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre; pandemi sürecinde öğrencilerin, psikososyal ve fiziksel gelişim açısından olumsuz olarak etkilendiği, pandemi sürecinde öğrencilerinin, bilişsel öğrenmelerinin olumsuz olarak etkilendiği, pandemi sürecinde öğrencilerin duyuşsal öğrenmelerinin olumsuz olarak etkilendiği, pandemi sürecinde öğrencilerinin, psikomotor öğrenme süreçlerinin olumsuz olarak etkilendiği, pandemi süreci öğrencilerin öğrenme ve gelişim süreçlerinin olumsuz olarak etkilendiği, Pandemi döneminde, uzaktan eğitim sürecine öğrenciler her ne kadar derse katılım sağlamışlarsa da dersleri yeterince dikkate almadıklarından derslerin verimsiz geçtiği, pandemi dönemindeki uzaktan eğitim süreci öğrencilerin akademik başarılarının olumsuz olarak etkilendiği, öğrencilerin okuldan uzak kaldıkları süreçte aileleri ve öğretmenleriyle olan ilişkilerinin her yönden kötü olarak etkilendiği, bu süreçte öğrencilerin birbirleri ile sosyal olarak iletişim kuramadıklarından olumsuz olarak etkilendiği, bu süreçte öğrencilerin sosyalleşme, etkili iletişim ve öğrenimden yani bütün konulardan eksik kaldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, İletişim, Uzaktan Eğitim, öğrenme.

ABSTRACT

This research was conducted with the aim of getting the opinions of school administrators and teachers on the effects of the pandemic process on the learning and development processes of students. The qualitative method was used in the study. In the research, it was applied to the teachers working in Avcılar district of İstanbul province through Google form. The number of people interviewed is 38. Descriptive analysis was used in the analysis of qualitative data.

According to the results of the research; During the pandemic process, students were negatively affected in terms of psychosocial and physical development, during the pandemic process, the cognitive learning of your students was adversely affected, during the pandemic process the emotional learning of students was negatively affected, during the pandemic process the psychomotor learning processes of your students were adversely affected, and the pandemic process affected the learning and development processes of students. In the pandemic period, although the students participated in the distance education process, the lessons were inefficient because they did not pay enough attention to the lessons, the distance education process during the pandemic period, the academic success of the students was negatively affected, and the relations of the students with their families and teachers in the process they were away from school in all aspects. negatively affected by the fact that students were not able to communicate with each other socially in this process. It is seen that growth is lacking in effective communication and learning, that is, in all subjects.

Keywords: Pandemic, Communication, Distance Education, learning

GİRİŞ

Teknolojideki gelişim ve değişim toplumların farklılaşmasını da etkilemektedir. Toplumlar teknolojiye uyum sağlar. Toplumu etkileyen bu faktör, eğitimi doğrudan etkilemektedir. Çünkü birey, toplum ve eğitim bir bütün olarak gelişmeye ve değişmeye devam etmektedir. Uzaktan eğitim bir eğitim devrimi olarak görülebilir. Uzaktan eğitim, geleneksel yüz yüze öğrenmeyi zenginleştirerek daha kişiselleştirilmiş, geçerli, erişilebilir ve uygun fiyatlı

Volkan Gökçe¹
Sinan Siviş²
Hakkı Akbalık³
Aydın Gülşekerci⁴
Murat Kızılkaya⁵
Selda Kızılkaya⁶

How to Cite This Article

Gökçe, V., Siviş, S., Akbalık, H., Gülşekerci, G., Kızılkaya, M. & Kızılkaya, S. (2023). "Pandemi Sürecinin Öğrencilerin Öğrenme ve Gelişim Süreçlerine Etkileri Üzerine Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Görüşleri" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:108; pp:5759-5775. DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/sss.68304>

Arrival: 12 January 2023
Published: 28 February 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Okul Müdürü, İstanbul/Avcılar, Ali Karay Ortaokulu, ORCID NO: 0000-0001-5441-9761

² Okul Müdürü İstanbul Avcılar Mustafa Kemal Paşa Ortaokulu, ORCID NO: 0000-0002-2507-1580

³ Müdür Yardımcısı , İstanbul Avcılar Mustafa Kemal Paşa Ortaokulu, ORCID NO: 0000-0002-8254-2609

⁴ Okul Müdürü, İstanbul –Avcılar Alsancak Ortaokulu Müdürü, ORCID NO:0000000210078421

⁵ Okul Müdürü, Denizköşkler ilkokulu Avcılar İstanbul,

⁶ Müdür Yardımcısı, Abdulkadir Uztürk ilkokulu Avcılar/ İstanbul,

hale getirir. Küresel eğitim sayesinde sınırların kalktığı bir eğitim var. Bilginin ve bilgiye erişimin sınırlandırılmayacağına bilinciyle küresel öğrenme için uzaktan eğitim ihtiyacı ortaya çıkmaktadır (Kaya, 1996).

Uzaktan eğitim bugün dünyanın birçok yerinde hala tartışılmalı da güncellenmeye ve bu alandaki çalışmalar hız kazanmaya devam ediyor. Uzaktan eğitimde son 5 yılda bir devrim yaşansa da bazı akademik mecralarda hala olumsuz olarak görülüyor. Bazı açılardan eğitim ancak sınıfta ve öğrenci ve öğretmenle doğrudan temas halinde gerçekleşebilir. Harvard ve Oxford bu alana girince bu tezi çürütmek ve tüm şüpheleri ortadan kaldırmak için yüzlerce çalışma yaptılar ve uzaktan eğitim eğitim sektöründe güçlü bir yer edindi. Harvard ve Oxford'un sektöre girmesiyle birlikte uzaktan eğitim alanında bir dönem başlamış ve teknolojiyi uzaktan eğitime dahil ederek teknolojiyi yaygınlaştırmak isteyenlere de örnek olmuştur (Kışla, 2005).

Uzaktan eğitim kavramını benimsemek için birçok neden var. Ana sebep olarak; nüfus artış hızı ve bunun sonucunda artan eğitim talebi. Ellen ve Segman (2008) tarafından yapılan araştırma, çevrimiçi uzaktan eğitim programlarının hızla büyüdüğünü göstermektedir. 2007-2008 yılları arasında en az bir çevrimiçi eğitim dersi alan öğrenci sayısının arttığı söylenmektedir. Önümüzdeki yıllarda 'lik büyüme devam edecek olup, 2014-2015 yılında öğrenim gören öğrenci sayısı 18'dir.5 milyonu aşması beklenmektedir (Nelley ve Tucker, 2010).

Problem Durumu

Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte, bilgi teknolojisinin, bilginin ve bilgiye erişimin hızla gelişmesi sonucu, insanlar artık bilgiye daha hızlı ve daha kolay erişme yeteneğine sahip olmakta; Bireysel ve yaşam boyu öğrenme becerilerini kullanabilen bağımsız öğrenenler haline gelmişlerdir. Sürekli değişen, otomatik olarak güncellenen bilgisine kıyasla teknolojinin bilgiye daha hızlı ve kolay ulaşabilmesi sayesinde artık insanlar bilgilerini sürekli güncelleyebilmekte ve var olan bilgilerini yeni bilgilerle değiştirerek iyileştirebilmektedir.

Teknolojinin hızlı gelişimi ile birlikte uzaktan eğitim de gelişimini hızlandırmıştır. Bir harfle başlayan bu anlayış interaktif hale geldi. Bu arka plandan hareketle, geleceğin eğitim anlayışı olarak kabul edilen uzaktan eğitim kavramının araştırılması ve değerlendirilmesi, bu araştırmanın gerekliliğini ve önemini göstermektedir. Teknolojideki bu hızlı değişim ve gelişmeler, eğitimcilerin; Eğitimin çehresini ve yapısını yeniden şekillendirmek, yeni müfredatlar, eğitim anlayışları ve teknolojiyle desteklenen öğretme-öğrenme modelleri geliştirmeye zorlamak (İşman, 2011).

Ayrıca teknolojinin bilgiye ve bilgiye erişim üzerindeki etkisi eğitim anlayışını etkilemiş ve teknoloji eğitim açısından köklü değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Ve sonuç olarak; Teknoloji gelişiminin avantajları olan bilgisayarlar, tabletler, internet, akıllı tahtalar ve diğer iletişim araçları eğitim kurumları ile öğrenme-öğretme ortamları ve eğitim süreçlerine entegre edilmiştir. Eğitim sürecinde kullanılan teknolojik araçların bilgiye ve bilgiye erişim açısından sunduğu avantajlar ve kolaylıklar dikkatleri üzerine çekmiştir. Bunun sonucunda günümüzde artan eğitim talebini karşılayabilme, daha büyük kitlelere eğitim hizmeti sunabilme, çeşitli sebeplerden ötürü eğitim kurumlarına gidemeyen öğrencilere eğitim hizmeti sağlayabilme gibi birçok sebepten dolayı bir arayışa gidilmiş; Sonuç olarak, çeşitli eğitim modelleri ortaya çıkmıştır. B. uzaktan eğitim, e-öğrenme ve internet tabanlı öğrenme (Yalın, 2005).

Son yıllarda dijitalleşme sürecinde eğitim ve öğretim alanlarında önemli bir konu olan ve birçok araştırma ve projeye konu olarak farklı şekillerde çalışılan uzaktan eğitimin önemi önemli ölçüde artmıştır. Teknolojinin insanlara fayda sağladığı kadar zarar verdiği de aşikardır. Buna göre teknoloji temelli uzaktan eğitim kurslarında eksiklikler var mı? Bu nedenle ülkemizdeki uzaktan eğitim dersleri görüş ile derecelendirilmelidir. Araştırmamızda problem cümlemiz öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarını araştırarak daha verimli nasıl uzaktan eğitim faaliyetleri yapılabilir? sorusuna yanıt aramaktır.

Amaç

Bu araştırma, Pandemi sürecinin öğrencilerin öğrenme ve gelişim süreçlerine etkileri üzerine okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşlerini almak amacı ile yapılmıştır. Bu çalışmada alt problemler olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Sorular

- 1-Pandemi sürecinin öğrencilerin, sosyal ve psikolojik gelişimini nasıl etkiledi ?
- 2-Pandemi sürecinin öğrencilerin, psikososyal ve fiziksel gelişimini nasıl etkiledi ?
- 3-Pandemi sürecinin öğrencilerin, bilişsel öğrenmelerini nasıl etkiledi ?
- 4-Pandemi sürecinin öğrencilerin, duyuşsal öğrenmelerini nasıl etkiledi ?

5-Pandemi sürecinin öğrencilerin, psikomotor öğrenmelerini nasıl etkiledi ?

6-Okul yöneticileri ve öğretmenler, öğrencilerin okuldan uzak kaldığı süreçlerde neden, hangi konularda uzak kaldığı ile ilgili ne düşünüyor ?

7-Öğrencilerin okuldan uzak kaldığı süreçler, onların kişiler arası ve sosyal ilişkilerini nasıl etkiledi ?

8-Öğrencilerin okuldan uzak kaldığı süreçler, aileleri ve öğretmenleriyle olan ilişkilerini nasıl etkiledi ?

Varsayımlar

Araştırmamızı planlarken ve yürütürken aşağıdaki varsayımlar kullanılmaktadır. Bu;

1. Seçilen örnekler popülasyonu temsil eder.
2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bilgi, deneyim ve deneyimleri yeterlidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1 Bu araştırma, 2021-2022 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Avcılar ilçesindeki okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerle sınırlıdır.

2 Veri toplamada kullanılan ölçek öğeleri ile sınırlıdır.

Tanımlar

Eğitim: Ertürk'e (1972) göre Eğitim; Bireyin kendi yaşamında arzu edilen bir davranış değişikliği meydana getirme ya da yeni davranışlar kazanma sürecidir.

Öğretmen: Bir kamu veya özel eğitim kurumunda çocukları, gençleri veya yetişkinleri istenilen öğrenme deneyimlerini kazanacak şekilde yönlendirmek ve yönlendirmekten sorumlu kişidir (Yücel, 2004). Asıl öğretmen; Staj sonunda okul yönetiminin raporu ve dersin denetimi ile olumlu tutum ve öğretilme yeteneği oluşturulur ve öğretmen unvanını alan kişidir (Ada ve Ünal, 2008).

Uzaktan Eğitim: Geleneksel eğitime göre daha esnek ve bireysel koşullara uyum sağlayan, bireylerin kendi kendilerine öğrenmelerine olanak sağlayan bir eğitimidir.

KURAMSAL VE KAVRAMSAL İNCELEME

Pandemi Nedir ?

Pandemi, dünyada birden fazla ülkede veya kıtada, çok geniş bir alanda yayılan ve etkisini gösteren salgın hastalıklara verilen genel isimdir. Pandemi durumu virüslerde karşılaşılabılır. Virüsün yayılması ve tutunması pandemik olarak yorumlanır.

Ülkemizde salgınla ilgili vakaların bildirilmesinin ardından 16 Mart 2020 tarihinde yüz yüze eğitim faaliyetlerine ara verilmiş, ardından tüm eğitim kademelerinde uzaktan eğitim teknolojisinin kullanılmasına karar verilmiştir (MEB, 2020c). Çin, Tayvan, Danimarka, Norveç ve Japonya gibi ülkeler azalan riskler nedeniyle okulları yeniden açmaya başlamış, diğer ülkeler de aynı yolu izlemiştir (UNESCO, 2020a).

Birçok Avrupa ülkesi gibi Avrupa ülkeleri de ilköğretimden başlayarak kademeli olarak her kademe eğitim açılmaya başlamış, ancak yükseköğretim kurumları söz konusu olduğunda ne iç politikada ne de dış politikada önemli bir uygulama olmamıştır. Salgın sonrası üniversitelerin yeniden açılacağına dair ilk haber Amerika'dan geldi.

İnternet Tabanlı Öğrenme

Bilgi ve kitle iletişim teknolojilerinin oldukça yaygın olarak kullanıldığı günümüz dünyasında bilgi birikimi her geçen gün artmakta ve sürekli artan bu bilgiden yararlanma ihtiyacı çok daha fazla hale gelmektedir.

Küreselleşen günümüz dünyasında bilgiye ulaşma teknolojilerinin getirdiği yenilikler içinden en önemlisi kuşkusuz ki internettir.

İnternet aslında bir iletişim, reklam, halkla ilişkiler, ticaret, kültür ve sanat ortamı olduğu kadar, sürekli, toplu ve bireysel eğitim ve öğrenim ortamı ve uzaktan çalışma ortamıdır (Akgül, 2000).

İnternet, bilgisayarların birbirlerine bağlanması sonucunda oluşan dünyanın en büyük bilgi kütüphanesidir. İnternet aracılığıyla bireyler oldukça çabuk ve hızlı bir şekilde ihtiyaç duydukları bilgiye ulaşmaktadır.

Uzaktan Eğitim

Okullarda alınan eğitim, insanların beklentilerini tam anlamıyla karşılayamamaktır. Mesela, Harvard'dan mezun olmak asla yetmemekte, iş hayatında daha güçlü olmak için farklı bilgi ve eğitim yatırımlarının da olmasına ihtiyaç vardır. Bu açığı ancak uzaktan eğitimle kapatabilmesi söz konusudur.

Teknolojinin hızlı gelişimi ile birlikte uzaktan eğitime olan talep her geçen gün artmaktadır. Ancak her yerde olduğu gibi elektronik ortamda da insanların bazı sorunları var ve bu durum onların uzaktan eğitime bakışını da etkiliyor. Bazı araştırmalar öğrencilerin uzaktan eğitim hakkında olumsuz görüşlere sahip olduğunu gösterirken, bazı araştırmalar öğrencilerin olumlu görüşlere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin doktora öğrencisi üzerinde yapılan bir çalışmada, öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili ne doğrudan ne de dolaylı olarak olumlu fikir ve izlenimlerine sahip olmadığı bulunmuştur (Ural, 2007). Başka bir araştırma, devlet ve özel okullarda çalışan öğretmenlerin uzaktan eğitim veya e-öğrenmeye karşı daha ılımlı tutumlara sahip olduklarını ortaya koymuştur (Ağır, Gür ve Okçu, 2008)

Uzaktan eğitimin tanımlarından bu tür öğretimin farklı olanaklar sunduğu açıktır. Bunlardan bazıları; İnsanlara farklı eğitim seçenekleriyle hizmet vermek, fırsat eşitsizliğini en aza indirmek, yaygın eğitime olanak sağlamak, eğitim programlarında standartlar sağlamak, eğitim maliyetlerini düşürmek, eğitim kalitesini yükseltmek, öğrencilere özgürlük sağlamak, öğrencilere zengin bir eğitim ortamı sağlamak, zorunlu olmamak. öğrenciler Sınıfta öğrenme Eğitimi bireyselleştirirken bireysel öğrenmeyi sağladığı, bağımsız öğrenmeyi sağladığı, bireye hesap verdiği, birinci elden bilgi verdiği, uzmanlardan yararlandığı ve eğitimin bireyselleştirildiği söylenebilir (Kaya, 1996: 8).

Uzaktan eğitim, çeşitli şekillerde önemli fırsatlar sunar. Uzaktan eğitim, önemli fırsatlar sunarken bazı açılardan sınırlılıklara da sahiptir. Bu; Kişisel eğitim ilişkilerinin sağlanamaması, öğrencilerin sosyalleşmelerinin engellenmesi, öğrencilerin yardım etme ve kendi kendine öğrenme alışkanlığının olmaması, yeterli yardımın sağlanamaması, çalışan öğrencilere dinlenme, uygulamalı öğretimden yeterli faydanın sağlanamaması şeklinde özetlenebilir (Kaya, 1996:9).

Şu an itibariyle, uzaktan eğitim yoluyla farklı gelişim aşamaları var. Uzaktan eğitim bugüne kadar birçok aşamadan geçti. Beş nesil uzaktan eğitim vardır. Bu; uzaktan Eğitim; Tek kullanımlık medya, yayın veya kayıtlı medya, örn. B. Video kasetle yazdırma, sesli veya video konferans yoluyla senkronize iki yönlü uzaktan öğrenme, esnek öğrenme. Eğitim teorisi ve teknolojisindeki değişiklikler, gelişim aşamaları boyunca uzaktan öğrenme sürecine rehberlik etmiştir (Taylor, 1999).

Uzaktan eğitim, bireylere sunduğu fırsatların çeşitliliği ile öğrenme ve öğretmeye yeni bir yaklaşım getirmiş ve günümüzde yaygın olarak kullanılan bir yöntem haline gelmiştir. Sanal öğrenme, web tabanlı öğrenme ve açık öğrenme gibi kavramları içeren bu eğitim biçimi, öğrenmede fırsat eşitliğinin kullanılmasına yardımcı olur (Engelbrecht, 2005). Yani örgün eğitime devam edemeyen ve gerekli zamanı ayıramayan kişiler, kişisel ve akademik gelişimleri sayesinde uzaktan öğrenmeyi deneyimleyebilir ve uzun vadeli öğrenme fırsatlarından yararlanabilirler (Newby, Stepich, Lehman ve Russel, 2006; İnan, 2013).

Covid-19 Pandemisinin Dünyadaki Etkileri

Pandemi süreci ülkemizdeki toplumsal yaşamı etkilediği gibi dünyada bir çok ülkeyi de etkisi altına almış, büyük sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. 11 Mart 2020 tarihinde Birleşmiş Milletler bünyesinde hizmet vermekte olan Dünya Sağlık Örgütü koronavirüs salgınının bir pandemiye dönüştüğünü ilan etmiştir. Dünya ülkelerinde ilk olarak Çin, İran ve daha sonra da Avrupa'da yayılmaya başlayan pandemi şartları gün geçtikçe dünya geneline yayılmıştır. Avrupa'da önce İtalya'da patlak vermiş sonrasında İspanya, Fransa, İngiltere, Hollanda, Avusturya, İsviçre ve Belçika gibi ülkelerde görülmüştür. Avrupa ülkelerinden sonra ABD'de ilk hastalık vakaları ortaya çıkmaya başlamıştır. Bunu Rusya takip etmiştir, bu ülkedeki salgın şartları 2020 yılının Nisan ayından itibaren hızlı bir yükselişe geçmiştir. Asya kıtası da pandemi şartlarından nasibini büyük oranda almıştır, Bangladeş, Hindistan gibi ülkelerin yanında Brezilya başta olmak üzere tüm Güney Amerika ülkelerinde vaka sayıları büyük artışa geçmiştir (Şirin ve Özkan, 2020).

Tüm dünyayı etkisi altına alan pandemi şartları sebebiyle bir takım ülkelerin almış olduğu tedbirler aşağıda madde madde sayılmıştır (BBC, 2020);

Salgının ilk çıkış tarihinden itibaren tedbirler almaya başlayan Çin'de ilk olarak virüsün görüldüğü Hubei eyaletinde yaklaşık olarak altmış milyon Çin vatandaşı karantina altına alınmıştır, toplu olarak kullanılan mekanların tümü kullanıma kapatılmış, toplu olarak yapılan etkinlikler askıya alınmış, Wuhan şehrinde bulunan stadyumlar kitleleri içine alacak şekilde karantina merkezlerine çevrilmiştir. Buna ek olarak birçok hastane inşa

edilmiş, Başkent Pekin’de yurt dışından gelmiş insanlar belli bir süre karantinaya alınarak koronavirüs salgınının ülke genelinde yayılımı durdurulmaya çalışılmıştır.

Avrupa’da ve dünya genelinde en fazla vaka görülen ülkelerden birisi de İtalya’dır, bu süreçte kademeli bir şekilde aldığı tedbirleri arttırmış olan ülkede seyahat kısıtlamaları getirilmiştir. Düzenlenmesi planlanan spor karşılaşmaları, festivaller ertelenmiş, mağaza, kafe, bar gibi toplu mekanlar kapatılmıştır. Nüfusun sağlık ve mesleki nedenlerle zorunlu olmadıkça evlerinden çıkmaması gerektiğine, iş, sağlık, gıda gibi temel ihtiyaçları için evlerinden çıkanların polis kontrolünde olup olmadığını yazılı olarak bildirmeleri gerektiğine dikkati çekti. bu kurallara uymayanlar hakkında dava açılacak.

Hem ölüm hem de vaka yükü açısından yoğun olan İran’da parlamento ve okullar tatil edildi, seyahat kısıtlamaları getirildi, Cuma namazı, futbol maçları ve Nevruz kutlamaları iptal edildi ve bazı bölgelere giriş yapanların vücut sıcaklıkları alındı. ölçülmeye başladılar.

2000’li yılların başında SARS virüsü nedeniyle bu tür salgın hastalıklara daha iyi hazırlandığına inanılan ve çok sayıda vakanın görüldüğü Güney Kore; Şubat ayında parlamentosunu ve mahkemelerini kapattı, konserleri ve çok sayıda etkinliği iptal etti, hafif semptomları olan hastaları diğer tesislerde karantinaya almaya başladı ve acil hastalar için hastane yatakları ayırdı. Şüpheli vakaları test etmek için 38’den fazla laboratuvar ve merkez kullanıldı ve sürücülerin araçtan inmeden ve kimseye temas etmeden virüs testleri yapmasına izin verildi. Ek olarak, virüs tespit edilenlerin tümü, kişilerin konumunu canlı bir harita ile isim bilgileriyle birlikte internete yayımlayan bir GPS çipi yerleştirdi ve halkın hastadan uzak durmasını sağlayan başka bir yöntem izledi.

Fransa’da 1000’den fazla kişinin katıldığı sosyal etkinlikler yasaktır. Önce bazı okullar, ardından ülke genelinde tüm okullar kapatıldı, bazı spor, kültür ve sanat etkinlikleri iptal edildi, müzeler geçici olarak kapatıldı ve nakit kullanımı sınırlandırıldı ve internet alışverişine yöneldi.

İspanya bazı meclis oturumlarını erteledi, İtalya’ya uçuşları iptal etti, toplu toplantıları yasakladı, futbol maçlarını erteledi ve bazı bölgelerdeki tüm okulların ve üniversitelerin kapılarını kapatarak salgının yayılmasını kontrol altına almaya çalıştı.

Almanya’da alınan önlemler kapsamında futbol maçlarının seyircisiz düzenlenmesine karar verildi, seyahat kısıtlamaları getirildi, Güney Kore’dekine benzer laboratuvarlar, insanların arabalarından inmeden test yapılabileceği yerler iptal edildi, daha fazlası 1000’den fazla katılımcı iptal edildi ve ayrıca doktorların virüse karşı kullandığı maskeler de kaldırıldı. Bunlar dahil cihazların yurt dışına satışı onaya tabidir. * Dünyanın en büyük yaşlı nüfusuna sahip ülkelerinden biri olan Japonya’da acil durum önlemlerinin kapsamı genişletildi, insanları evde tutmak için planlar yapıldı, eğitim molaları ve çok sayıda insanın olduğu yerler, birlikte kapatıldılar, sıkıntılı binalar veya araziler geçici olarak kapatıldı, bir süre hastane oldu.

Covid-19 Pandemisinin Türkiye’ye Yönelik Etkileri

Türkiye’de ilk koronavirüs vakasının görüldüğü tarih olan 11 Mart 2020 gününden bu güne, hastalanan vatandaş sayısı ve ölüm oranlarında belli dönemlerde artış gözlemlenmiş, bazı dönemlerde ise sayılar düşüşe geçmiştir. Pandemi şartlarının hafifletilmesi ve alınacak tedbirlerin belirlenmesine yönelik olarak Sağlık Bakanlığı tarafından Pandemi Bilim Kurulu oluşturulmuştur. Bu kurul tarafından hazırlanan ulusal rehberle birlikte tedbirler, koruma ve tedaviye yönelik önlemler, filyasyon çalışmaları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu tedbirler kapsamında temizlik ve hijyenin, sosyal mesafeyi korumanın, maske takmanın ve aşuların önemi üzerinde durularak halk bilgilendirilmeye çalışılmıştır. Salgının yayılma oranlarının düşürülmesi amacıyla eğitim kurumlarında yüz yüze eğitime ara verilmiş, uzaktan eğitim modeline geçilmiştir. Nüfusun en riskli kesimi olan 65 yaş ve üstü bireylerin evden çıkmaları yasaklanmış, kamu kurumlarında ve özel sektörde esnek çalışma teknikleri kullanılarak hastalığın yayılım hızı yavaşlatılmaya çalışılmıştır. Buna ek olarak şehirler arası seyahat kısıtlaması, kamusal alanlarda maske takma mecburiyeti gibi önlemler de alınmıştır (Şirin ve Özkan, 2020).

Öğretmenlerin Pandemi Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar

Pandemi süreci sebebiyle yukarıda da bahsedildiği gibi dünya genelinde yaklaşık yedi yüz yetmiş milyon öğrenci, okulların yüz yüze eğitime ara vermesinden dolayı olumsuz etkilenmiştir (Zhong, 2020). Eğitim sistemlerinin sekteye uğramaması ve eğitimde devamlılığın sağlanması amacıyla uzaktan eğitim modeline geçilmiştir. Bu model ile güçlü bir teknolojik alt yapı kullanılmaya başlamış, yükseköğretimden okul öncesi eğitim kademelerine kadar tüm yapıda öğrenciye erişilebilmiştir. Tüm bunlara rağmen uzaktan eğitim aracılığıyla eğitim faaliyetlerinin daha çok yükseköğretim kademesinde uygulandığı gözlemlenmektedir (Can, 2004).

Milli Eğitim Bakanlığı 2011-2012 eğitim-öğretim yılından buyana Eğitim Bilgi Ağı (EBA) platformu ile öğrencilere yönelik eğitim faaliyetlerine, öğretmenlere yönelik eğitim faaliyetlerine de devam etmektedir. Salgın

sırasında öğretmenler ve öğrenciler EBA'yı aktif olarak kullandılar. Türkiye, aldığı önlemler sayesinde koronavirüs (Covid19) ile Avrupa ülkelerinden daha geç karşılaşmış ve bu süreçte dünyanın ve Avrupa'nın eğitim alanındaki tepkilerini görme fırsatı bulmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2012 senesinde kurguladığı EBA sistemi uzaktan eğitim alt yapısının oluşmasında büyük bir kolaylık getirmiştir. Uzaktan eğitime geçişin ilanından sonra Türkiye'de aşağıdaki planlamalar doğrultusunda hareket edilmiştir;

TV eğitimi: Uydulardan alınan frekanslar aracılığıyla ilkokul, ortaokul ve liselere yönelik olarak hazırlanan televizyon kanallarının sunduğu yayınlar kullanılarak sunulan eğitimler.

Asenkron eğitim: İnternet sitesi vasıtasıyla EBA'yı (<http://www.eba.gov.tr>) öğrencilerin tek başlarına kullanımına açmak suretiyle yapılan eğitimler. Bu eğitimlerde tüm sınıfların kendi düzeylerine uygun olarak hazırlanmış, günün her saati, gönüllü öğretmenlerin eşliğinde sunulan asenkron videolar kullanılmıştır.

Senkron Eğitim: Öğretmenlerin ve öğrencilerin EBA canlı sınıflarda interaktif olarak bir araya gelmelerini sağlamak suretiyle yapılan eğitimler. 8. ve 12. sınıflar için sınava hazırlanmak ve kendi öğretmenleri ile zaman sınırlaması olmadan soru-cevap yapmak amacıyla başlayan bu eğitimler, herkese yönelik bir program dahilinde canlı EBA dersleri gerçekleştirildi. 30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla sınıf türleri ve seviyeleri için bir program dâhilinde EBA canlı ders çalışmaları yapılmıştır

Yapılan bu çalışmalar ile birbirinden uzakta yer almakta olan öğretmen ve öğrencilerin interaktif olarak bir araya gelmelerini sağlamak suretiyle eğitim ve öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği bir model oluşturulmuştur. Literatür mercek altına alındığında, uzaktan eğitim modelinde sunulan çevrimiçi öğretim faaliyetlerinin öğrenci kesimine sunduğu bir çok imkan ve fırsat bulunduğu belirtilmiştir (Çoban, 2012; Özbay, 2015). Şüphesiz bu imkan ve fırsatların en dikkat çeken zamandan ve mekandan bağımsız olarak öğretim etkinliklerinin yapılabilir olmasıdır. Buna rağmen elde edilen bu imkanların yanında fırsat eşitsizliği gibi handikapların da ortaya çıktığı bir gerçektir. Uzaktan eğitimle ilgili istatistikler yayınlayan TEGV (Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı), çocukların EBA'yı her gün belirli bir plan dahilinde düzenli olarak takip etme oranının %1 olduğunu, EBA'nın ise ağırlıklı olarak TV kanallarından takip edilme oranında gerçekleştiğini bildirdi. Daha da önemlisi, EBA online portalının asenkron eğitim takip oranı G ve canlı ders katılım oranı ise %11'dir. Bu raporda dikkat çeken hususların başında canlı derslere olan katılımın istenilen düzeyde olmamasıdır. Bu hususta yapılan bazı çalışmalarda eş zamanlı olarak yürütülen derslerde, bireylerin dersleri takip etme zamanlarının düşük seviyede olması sebebiyle, sınav başarısının yüz yüze eğitim uygulamalarına oranla çok daha düşük seviyelerde gerçekleşmesidir (Ak, Oral ve Topuz, 2018). Yine konu ile ilgili alan yazın mercek altına alındığında yükseköğretim düzeyinde eğitim alan öğrencilere dönük bir takım farklı yapıların olduğu ve MEB'e bağlı eğitim kurumlarında ise EBA'nın öncelikli platform olarak kullanıldığı belirtilmiştir (Yamamoto ve Altun, 2020).

Pandemi süreci ile birlikte yüz yüze eğitim uygulamalarının alternatifi olarak kullanılmaya başlanan uzaktan eğitim modelinin daha önce aktif olarak eğitim sisteminde kullanılmamış olması, bu tür interaktif uygulamalara öğretmenlerin yabancı olması ve pandeminin getirmiş olduğu diğer toplumsal sorunlar nedeniyle öğretmenler olumsuz yönde etkilenmişlerdir. Bir yandan mesleki anlamda alışı gelmiş oldukları yüz yüze eğitim uygulamalarını terk etmek, bir yandan getirilen yeni modele uyum sağlamak için çaba sarf etmek zorunda kalmışlardır. Ayrıca uzaktan eğitim modelinin getirdiği yöntem ve araçlar vasıtasıyla öğrenci öğrenmesini en üst seviyeye çıkarmak, bu uygulamaların kullanımı ve özelliklerini tanımak gibi mesleki, kendi hayatlarında ortaya çıkan psikolojik ve toplumsal zorluklarla mücadele etmek gibi bireysel güçlükler ile karşı karşıya kalmışlardır (Zhong, 2020).

25 Mart 2020 verilerine göre, okulların kapanmasından etkilenen öğretmen sayısının dünya çapında yaklaşık 63 milyon olduğu tahmin edilmektedir (UNESCO, 2020). Aniden uygulamaya konulan uzaktan eğitim uygulamalarının göz ardı edilmesi, salgın endişesi ve öğrencilere destek olma kaygısı, özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin işsiz kalma ihtimali ve maddi kaygılar bu sürecin öğretmenler için oldukça stresli geçmesine neden olmuştur. Ayrıca, Türkiye dahil birçok ülkede öğretmenler, okullar arasında farklılıklar olmasına rağmen çok sınırlı destekle bu süreci düzenlemeye çalışmışlardır. Çünkü merkezi veya yerel yönetimlerin hazırlıksız yakalandığı bu krizde, öğrencilere uzaktan eğitim sunmak için gereken altyapı, programlama, içerik ve hazırlığa öncelik vermek zorunda kaldılar. (Yamamoto ve Altun, 2020).

Öğretmenler tarafından öğrencilere akademik anlamda destek sunulması, buna ek olarak yine öğretmenlerin uzaktan eğitim ve okullarda teknoloji kullanımı süreçlerine dahil olmaları beklenmektedir. Ancak bu beklentilere yönelik önlemlerin çoğu ülkede sınırlılık arz ettiği görülmektedir, ülkelerin öğretmenlerden öğrencileri ile iletişime geçmesi beklentisi içinde oldukları fakat uzaktan eğitim ve teknoloji kullanımını özendirilen etkinliklerin ya da bu yönde öğretmenlere sunulması gereken eğitimlerin arzu edilen düzeyde olmadığı görülmektedir. Uzaktan eğitim ile

ilgili olarak gelişime yönelik eğitimlerin Asya ve Avrupa ülkelerinde %20 ila %30 seviyesinde kaldığı görülmektedir. Bugüne kadar küresel çapta böylesi bir sorunla karşılaşma Böyle bir krizle nasıl başa çıkılacağı konusunda tecrübesiz ve yeterince eğitim almamış birçok öğretmen bu süreç karşısında şaşkına dönmüştür. Birçok ülkede öğretmenlerin inisiyatif alması ve bu süreci kendilerinin yönetmesi beklense de, onlara yeterli düzeyde destek sağlanamamıştır. Uzaktan eğitim faaliyetlerini yürütebilme ve teknolojik kullanımı konusunda yetenek ve yeterlilikleri gerekli düzeyde olmayan öğretmenler, pandemi sürecinin yönetilmesinde istenilen etkinliği gösterememişlerdir. Pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de eğitim teknolojilerini kullanabilme ve erişim hususunda öğretmenler arasında anlamlı farklılıklar oluşmaktadır. Bu duruma ek olarak eğitim kurumlarının ellerinde bulundurdıkları kaynaklar, öğrencilerin eğitim teknolojilerine erişimin düzeyi, kullanma becerileri, ailelerin ve okulun iktisadi ve toplumsal durumu uzaktan eğitim süreçlerinde öğretmenlerin alacakları pozisyonları belirlemektedir (Şirin ve Özkan, 2020).

Coğrafi ya da toplumsal anlamda dezavantajlı bölgelerde hizmet vermekte olan öğretmenler, olumsuz anlamda pandemi sürecinden en fazla etkilenen gruptadırlar. Buralarda öğretmenlerin uzaktan eğitim ve teknoloji kullanımı hususunda gerekli yeterliliklere sahip olmaları ve öğrencileri ile sağlıklı iletişim kanallarının oluşturulmasında etkinliği yakalamaları bile uzaktan eğitimin verimliliğini arttıramamaktadır. Bunun sebebi belli yaş gruplarında yaşanan sorunlar, sınıf seviyelerindeki düşüklük ve fiziki koşulların yetersizliğidir. Buna ek olarak yüz yüze eğitimde kullanılan stratejiler ve pedagojik teknikleri uzaktan eğitim etkinliklerinde kullanılamamaktadır, bunların yerine farklı bir takım yaklaşımların sergilenmesine ihtiyaç vardır. Öğrencilerin katılımını ve motivasyonunu sağlamak, öğrenmeyi izlemek ve öğrencileri uzaktan desteklemek için öğretmenlerin farklı yöntemler kullanması ve daha fazlasını yapması gerekir. Dersleri farklı öğrencilerin ihtiyaçlarına göre düzenlemek, sınıf ortamında bile oldukça zor olsa da, özellikle yetersiz hazırlık olduğunda uzaktan vermeye çalışmak, öğretmenlerin işini daha da zorlaştırdığı açıktır. zor olacak ve öğretmenler üzerinde ek baskı olacaktır (Bakioğlu ve Çevik, 2020). Türkiye'deki çoğu öğretmen için uzaktan eğitim, bazı öğretmenlerin öğrencileriyle iletişim kuramaması, etkinliklerini izleyememesi ve destek sağlayamaması nedeniyle öğrencilerinden tamamen kopma anlamına geliyordu. Bu sorun, özellikle kırsal kesimde, dezavantajlı çevrelerden gelen çocukların devam ettiği okullarda daha belirgin hale geldi. Öğretmenlerin özellikle genç öğrenciler için öğrenme desteği ve sosyal ve duygusal destek sağlaması çok zor hale geldi. Bazı öğretmenlerin öğrencilerinden tamamen kopuk olmaları, okullar açıldığında karşılaşacakları zorluklar, uzaktan eğitime rağmen yaşanan öğrenme kayıpları, bazı öğrencilerin bilgi ve becerilerinin yetersiz olması ve bunun sonucunda öğrenme veya yanlış anlamaların oluşması. öğrencilerin öğrenmesini desteklemeye çalışan ebeveynler veya akrabalar tarafından yapılan bu çabalar gibi olası sonuçlar öğretmenler arasında endişelere yol açmıştır. Öte yandan, yelpazenin diğer ucunda öğretmenler, okulların açık olduğu ve sınıfların kapalı olduğu sanal ortamdaki daha erişilebilir iletişim teknolojileriyle çok daha ağır bir iş yükü, talep ve beklentilerle başa çıkmak zorunda kalmışlardır. Okulların kapanmasıyla birlikte, ebeveynlerin çocuklarının öğrenmesi ve gelişimi için artan endişesi, öğretmenlerin kendi çocukları için daha fazla dikkat ve zaman taleplerine dönüştü. Ne yazık ki rekabetçi bir okul ve eğitim kültürü ile karakterize edilen bir toplumda velilerin okulu, öğretmenleri ve kendi çocuklarını başkalarıyla kıyaslaması öğretmenler üzerindeki baskıyı artırmaktadır. Bu baskıların özel eğitim kurumlarında çok daha belirgin hale geldiği görülmektedir (Fidan, 2020).

İlgili Araştırmalar

Eğitimde ortaya çıkmakta olan fırsat ve erişim eşitsizliklerinin giderilmesine dönük, hayat boyu öğrenme ve eğitim metodunu destekleyen, kişisel ve toplumsal hedef ve amaçların hayata geçirilmesine yarar sağlayan ve de eğitimde teknolojik imkanların kullanımını en üst düzeye çıkararak kişisel öğrenme süreçlerini desteklemekte olan uzaktan eğitim (Kaya, 2002), on dokuzuncu yüzyıldan günümüze kadar yoğun bir şekilde gelişim göstermeye başlamıştır. Uzaktan eğitim gelişim sürecinde pratik ve teorinin birleştirildiği üzerinde araştırmalar ve akademik çalışmalar yapılan popüler bir ilgi alanına dönüşmüştür (Kaya, 2002).

Alan yazında uzaktan eğitim ile ilgili araştırma ve çalışmalar mercek altına alındığında 80'li yıllardan günümüze kadar, bir takım sınıflandırma paradigmaları ortaya konulması amacıyla bu sahada yapılmış olan araştırmalara dönük çeşitli değerlendirmelerin yapıldığı gözlemlenmektedir. Yapılan bu değerlendirme sonuçları bize eğitim teknolojileri, eğitimde öğrencinin desteklenmesi ve öğretim tasarımı konularının temel araştırma konuları olarak seçildiğini göstermektedir (Zawacki-Richter, 2009).

Uzaktan eğitime yönelik araştırmalardan birisi olan “Uzaktan Eğitimin Durumu ve Trendleri” isimli kitapta; bu konunun teorisinin, felsefesinin ve eğitim disiplinin tanımlanmaya çalışıldığı görülmektedir. Ayrıca öğrenciler ile diğer öğrenciler, öğretmenler, okul müdürleri, danışmanlar gibi destekleyici yapılar arasındaki iletişim unsurları, öğrenci ortamları, yönetim ve organizasyon, uzaktan eğitim öğrencileri, gerekli olan sistemler, gerekli koşullar ve motivasyon, ana fikir ve ekonomi ya da uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi gibi konular üzerinde durulmuştur (Holmberg, 1985). Uzaktan eğitim ile ilgili literatür taramasına göre öğrenci memnuniyeti (Koper, 2015), klasik

eğitim yöntemleri ile uzaktan eğitim metodunun karşılaştırılması (Hwang, Vu ve Chen, 2012) ve uzaktan eğitim sisteminin önündeki sınırlılıklar ve engeller (Chung ve Khor, 2015) şeklindeki konuların araştırma odağına alındığını göstermektedir. Bu araştırma ve çalışmaların tümü önem arz etse de genelinen deneysel çalışmaların mercek altına alındığı araştırmalar gibi zayıf olduğu da bir gerçektir (Hauser, 2013).

Uzaktan eğitim ile ilgili araştırmalarda ortaya çıkan bulgularda dikkat çeken hususlardan birisi de diğer bölümlerde eğitim alan öğrencilere göre uzaktan eğitim öğrencilerinin tutum puanlarının düşük seviyede seyretmesidir. Bu durum, uzaktan eğitim metoduna tabi derslere katılan öğrencilerin uzaktan eğitim teknolojilerini kabul düzeylerinin ve bu teknolojileri kullanabilme becerilerinin düşük olması ile açıklanmaktadır (Croop, 2000; Çavuş ve Gökdaş, 2006; Korkmaz ve Altun, 2013; Şahin ve Schreglmann, 2012)

Yapılan bir araştırmada Bernard ve diğ. (2004), uzaktan eğitim ile alakalı 1985-2002 seneleri arasında hazırlanan 232 çalışmayı inceledikleri bir meta-analiz çalışması ortaya koymuşlardır. Araştırma neticesinde, katılımcıların rastgele seçimi ve uygun koşulları altında değerlendirilmesi, yapılan bu değerlendirmelerin güvenilirliği ve geçerliliği sağlanmış, deneysel kontrol ve öğrenci-öğretmen tutumlarına yer verildiği görülmüştür ancak, uzaktan eğitim alanında kullanılan nicel yöntemlerin düşük kalitede oluşmuş olduğu görülmektedir (AnglinAnglin ve Morrison, 2000; Perraton, 2000).

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmanın yöntemi nitel tarama modelidir. Nitel tarama yöntemi, “Verilere nasıl ulaşıldığını, araştırma alanının nasıl seçildiğini, seçilen alanın toplumun bütünü düşünülürken araştırma konusunu nasıl temsil ettiğini, alana ulaşmanın uygunluğunu, alanda geçirilen sürenin ne kadar olduğunu, bu süre içinde ne ölçüde derinlemesine ve ayrıntılı çalışılacağı belirtilmesini, araştırmanın veri oluşturma tekniklerinin nasıl belirlendiğini, bunların seçilen alana ne kadar uygun olduğunu, temaların ve odaklanılan öğelerin seçiminin gerekçesini, bunların nasıl ortaya çıktığını, niçin önemli olduklarını, ve alanı ne kadar yansıttıklarını” okuyuculara geçekliğin kaynağı olarak sunmak durumundadır (Halliday, 2002:8).

Çalışma Grubu

Bu araştırma İstanbul ili Avcılar ilçesinde bulunan okullarda görevli yöneticiler ve öğretmenler ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sürecine ilişkin uzaktan eğitim yapan öğretmenlerinin görüşleri üzerine kurgulanmış nitel bir araştırmadır.

Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırma sürecinde yarı yapılandırılmış mülakat tekniği . 38 kişiye uygulanmıştır. Çalışma hipotezleriyle eş doğrultuda hazırlanmış 10 soruluk mülakat (görüşme) formu Google Form üzerinden 38 öğretmene uygulanmıştır.

Analizi ve Yorumlanması

Bu araştırmada betimsel analiz yöntemi kullanılacaktır. Nitel araştırmada geçerlilik araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle olabildiğince yansız gözlemesi anlamına gelmektedir. Görüşülen bireylerden doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlardan yola çıkarak sonuçları açıklamak geçerlilik için önemlidir (Yıldırım & Şimsek, 2006: 255). Veriler yorumlanırken, yönetici görüşleri birebir alıntı ile verilerek geçerlilik sağlanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmada “Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, psikososyal ve fiziksel gelişimi nasıl etkilendi?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 1: Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, psikososyal ve fiziksel gelişimi nasıl etkilendi? Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	f
Olumsuz olarak etkilendi	34
Geriledi	4

Tablo 1’de Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, psikososyal ve fiziksel gelişimi nasıl etkilendi?” Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=34) “*olumsuz olarak etkilendiler*” yanıtını vermiştir. Katılımcıların bu soruya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Olumsuz, öğrenciler hırçın, sınırı bilmiyor, aşırı hareketlenmişler, kiloları artmış. Sosyal hayatta bireylerin kendi akranlarıyla öğretmen ve yöneticilerle olan ilişkilerinde sorunlar yaşandı. Ayrıca teneffüslerde dahi handemi surecinin verdiği hareketsizlik okullarda da devam etti. Olumsuz. Kötü Hareketsiz kaldılar. Olumsuz.

Psikososyal gelişimleri de olumsuz etkilenmiştir Psikolojik olarak olumsuz etkilendiler. Günlük sosyal faaliyetlerini yapamadılar bunun yerine ekran bağımlısı oldular. Olumsuz etkilendiğini düşünüyorum. Olumsuz çünkü sosyal hayatları sosyal medyadan ibaret oldu. Öfke kontrolü sağlamaları ve aile içi çatışma çok olmaya başladı. Sosyalleşme sorunu yaşadıklarından bu ortamlarda nasıl davranacaklarını bilmemekteler. Sosyal olarak arkadaşlarıyla değillerdi.” (f=34)

“Geriledi. Öğrenciden daha çok veliler etkilendi. Öğrencilerde davranış bozukluğu kural tanıma gibi davranışlarda gerileme oldu. Sosyal açıdan zayıfladılar ve gerilediler ve ekrana maruz kalma süreleri arttı, fiziksel olarak hareketsiz kaldılar.” (f=4)

Araştırmada “Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, bilişsel öğrenmeleri nasıl etkilendi? “sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 2: Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, bilişsel öğrenmeleri nasıl etkilendi?" Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	f
Olumsuz olarak etkilendi	30
Yavaşladı	5
Yetersiz kaldı	3

Tablo 2’de Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, bilişsel öğrenmeleri nasıl etkilendi? Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=30) “*olumsuz olarak etkilenmiştir*” yanıtını vermiştir. Katılımcıların bu soruya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Bilişsel öğrenme alanında ciddi bir kesinti oldu. Adapte olamama gibi problemler yaşadılar olumsuz etkileri oldu. Kötü. Okul ortamından uzak kaldıklarından müfredat programları tam anlamıyla kapsayıcı olarak uygulanması konusunda okuma, anlama, anlatma, hatırlama, problem çözme becerileri konusunda olumsuz etkilendi. Öğrenim kayıpları oldu. Bire bir okulda yapılmayan derslerde neleri yapıp neleri yapamadığını çok kontrol edemedik öğretmen olarak. Kötü etkilendi. Dikkat süreleri azaldı ve büyük oranda başarıları düştü. Olumsuz. Öğrencilerin algılama süreci uzadı, öğrenme istekleri zayıfladı, ifadeye dayalı sorularda düşünme yetisi düştü. Özellikle derse katılmayan öğrenciler açısından olumsuz etkilendi. Ayrıca sınav olmaması da bütün öğrencileri olumsuz etkiledi. Yine bazı öğrencilerimizden okuma zayıflığı sebebiyle okuduğunu anlama ve anlatmadan sıkıntıları olduğunu gözlemledim. Olumsuz. Birebir etkileşimli ders yapamadığımız için konuları öğrenmekte zorlandılar. Olumsuz şekilde etkiledi.” (f=30)

“Yavaşladı. Bilişsel olarak derslerden uzak oldukları için konulardan uzaklaştılar ve yavaş öğrenmeye sebep oldu.” (f=5)

“Yetersiz kaldı. Uzaktan eğitim sürecinde bilişsel öğrenmeleri yeterli olmamıştır. İnternet sıkıntısı çok olan bir bölgede görev yaptığım için derse katılımlar sınırlı oluyordu bu da eğitim konusunda geri kalmalarına sebep oldu (f=3)

Araştırmada “Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, duyuşsal öğrenmeleri nasıl etkilendi?" sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 3: Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, duyuşsal öğrenmeleri nasıl etkilendi?" Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	f
Olumsuz olarak etkilendiler	38

Tablo 3’de Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, duyuşsal öğrenmeleri nasıl etkilendi?" Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların tamamı (f=38) “*olumsuz olarak etkilendiler*” yanıtını vermiştir. Katılımcıların bu soruya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Olumsuz olarak etkilenmiştir. Sosyal olarak gerilediler. Evde olmaktan ve uzaktan eğitimden dolayı olumsuz etkilendiler. Kötü yönde. Odaklanma sorunu olduğundan duyuşsal öğrenmeleri olumsuz etkilenmiştir. İnsani duygular ve sosyal davranışlarında büyük bozulmalar oldu. Okul ortamında uzak kalmaları değerler, hoşgörü, saygı, güdülenme yeterli bilgi oluşmadan duyuşsal öğrenimler yeterli olmamış olumsuz etkilenmişlerdir. Olumsuz etkiledi. Okul sadece öğretim yeri değil aynı zamanda çocukların sosyalleştiği bir ortam olduğu için bundan mahrum kalmaları onları olumsuz etkiledi. Sosyal hayatta eksiklikleri arttı. Sadece öfke duygusu daha hakim olmaya başladı. Olumsuz. Duyuşsal olarak olumsuz etkilendiler. Olumsuz. Manevi duyguları öğrenme istediği düşük, empati yapamama gibi olumsuzluklara neden oldu. Uzaktan eğitimdeki aksaklıklar olumsuz etkiledi. Bazı öğrencilerimizin maskeyle bağlı olarak öğretmene kendini ifade etme dikkatini toplamada zorluklar yaşadığını gördüm. Ses yankı yaptığı için sürekli "mikrofonu kapat "uyarısında bulunduk. Zaman az olduğu için öğrencilerin ne hissettiklerini sormadık. Göz teması yok, ses kaliteli değil. Zorlandık ve olumsuz oldu. Korku, panik, stres gibi

duygular ortaya çıktı. Süreçten etkilendiler. Gelecek kaygısı olabilir. Daha içe kapanık oldular. Bencil anti sosyal sorumsuzluk gibi olumsuzluklar yarattı. Öğrencilerle sözlü iletişim çok sınırlıydı. Öğrencilerin birçoğu ekran arkasında olmasına rağmen derse kulak vermedi. Olumsuzlukla sonuçlandı.” (f=38)

Araştırmada “Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, psikomotor öğrenmeleri nasıl etkilendi?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 4: Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, psikomotor öğrenmeleri nasıl etkilendi"? Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	f
Olumsuz olarak etkilendiler	33
Etkilenmediler	4
Olumlu yönde etkilediler	1

Tablo 4’de Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, psikomotor öğrenmeleri nasıl etkilendi? Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=33) “olumsuz olarak etkilendiler” yanıtını vermiştir. Katılımcıların bu soruya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“ Olumsuz olarak etkilendiler. Olumsuz etkilediler hatta gerilediler. Öğrenciler uzun süre hareketsiz kaldıkları için ve eve kapandıkları için bazı becerilerden uzak kalmışlar. Basit işleri dahi yapmakta zorlanıyorlar. Yerden çöpü kaldırmakta bile zorluk çekiyorlar. Kendi işini kendi görme konusunda yetersizleştiler yani olumsuz etkilendiler. Öğrenme sadece bilgi alışverişi olmadığından sosyal ortamlardan uzak bir eğitim sağlıklı olmadığı özellikle dezavantajlı gruplarda eğitimden ciddi kopuşlar olduğu gözlemlendi. Hareketsizlik yarattı olumsuzluk oluştu. Kötü olarak etkilendiler. Çok eksik kaldılar. Özellikle ilkökul öğrencileri psikomotor beceriler de geri kaldı. Her beceride bilişsel ve motor beceri vardır. Öğrencilerde dikkat, denge, hız, eşgüdüm vb. bakımından olumsuz etkilemiştir. Evde kalan öğrencilerin kısıtlı hareketleri psikometri gelişimlerini olumsuz etkiledi. Pasifleştiler, iyi etkilenmediler. Hareketsizlik gelişimlerini olumsuz etkiledi. Olumsuz etkilendi. Psikomotor becerilerin olduğu etkinliklere çok fazla katılmadılar. Olumsuz. Motor gelişimleri birçok öğrencilerin yaş grubun kıyasla istenilen seviye de değil olumsuz etkilendiler.” (f=33)

“Etkilenmedi. Ortaokul öğrencisi oldukları için pek etkilendiklerini düşünmüyorum. Sınıfta da tahtaya kalkma dışında hareket olmadığı için bence olumsuz etkilenmedi. Ders dışı zamanlarda egzersiz yapan kireçlemeden kurtuldu. Düzenli uzaktan eğitimde de olsa etkinliklere yer verildiyse el işi, kas gelişimi çok etkilenmemiştir.” (f=4)

“Derslerde defterlerini kullandıysa olumlu yönde.” (f=1)

Araştırmada “Size göre pandemi süreci öğrencilerin öğrenme ve gelişim süreçlerini nasıl etkilemiştir?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 5: Size göre pandemi süreci öğrencilerin öğrenme ve gelişim süreçlerini nasıl etkilemiştir? Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	f
Olumsuz yönde etkiledi	34
Bilinçli öğrenci etkilenmedi	3
Kısmen yetersizlik oluştu	1

Tablo 5’de Size göre pandemi süreci öğrencilerin öğrenme ve gelişim süreçlerini nasıl etkilemiştir?" Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=33) “olumsuz olarak etkiledi” yanıtını vermiştir. Katılımcıların bu soruya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“ Olumsuz etkilendiler. Gerilediler. Tam öğrenmeden ciddi kopuşlar oldu. İsteksizlik yarattı ve sosyallikten uzaklaştılar olumsuz etkiler yarattı. Olumsuz. Yaşları itibarıyla sosyalleşmeleri gereken zaman dilimini evde geçirmeleri öğrenmelerini de olumsuz etkiledi. Kötü. Yüz yüze eğitim yapılamadığı için öğrenme ve gelişim düzeyleri yeterli olmamıştır. Olumsuz etkilemiştir. Öğrenme bir süreçtir. Örgün eğitimde öğrenme programlar önemlidir. Pandemi bunu olumsuz etkilemiştir. Hem öğrenme hem de gelişim olarak biraz yavaş ilerleme gösterdiklerini düşünüyorum. Kötü etkiledi. Çok kötü etkiledi. Gelişimsel açıdan bakıldığında küçük yaş gruplarında olması gereken aktiviteler kısıtlandığından dolayı obezite, enerjiyi yanlış yere aktarımı gibi durumlar gözlenmiştir. Öğrenme yeterli şekilde gerçekleşmediği için alt sınıfta elde etmesi gereken kazanımların bir kısmı öğrenilmemiştir. Öğrenmelerini olumsuz etkilemiştir. Not olmadığı için inanılmaz rahatladılar. Üniversite öğrencileri gibiydiler. Canı isterse girdi istemezse girmedi. Hâliyle bu durum öğrenmelerine olumsuz yansıdı. Çalışma disiplini olan, öğretmene saygısı olan hiçbir şekilde mazeret üretmeden derslerine katıldı, verilen ödevleri yaptı. Çok iyi birebir takip yapılamadığından ailelere çok iş düşüyordu. Çok büyük oranda etkilemese de dezavantajlı bir dönemdi. Her ikisi de olumsuz etkilendi. Telafları zor olumsuz. Çok büyük bir boşluk oluşturdu. Süreç sağlıklı ilerlemedi. Uzaktan eğitimde geri bildirimler öğretmen tarafından gözlenmesi sınırlı olduğu için

öğrenmelerde zaman zaman yetersiz kaldı. Olumsuz etkiledi. Öğrencilerde ilgisizlik, isteksizlik, olumsuz önyargı gibi duygular ortaya çıktı.” (f=34)

“Önceki soruda da söylediğim gibi zaten bilinçli olan öğrenci bir şekilde eksiklerini tamamlamış. Normal zamanda okul başarısı yüksek öğrenciler çok gerilemedi ama geri olanlar çok daha geriledi. Eğer internete erişimde sıkıntı yaşamadıysa olumlu, farklı öğrenme teknikleri kullanıldıysa olumlu.” (f=3)

“Kısmen yetersizlik.” (f=1)

Araştırmada “Pandemi döneminde, uzaktan eğitim sürecine öğrencilerin katılım durumu nasıldı?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 6: Pandemi döneminde, uzaktan eğitim sürecine öğrencilerin katılım durumu nasıldı? Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	f
Çoğunluk katıldı ancak dersler dinlenmiyordu verimli değildi	18
Az seviyede	12
Orta seviyede	5
İmkânı olanlar katıldı	3

Tablo 6’da Pandemi döneminde, uzaktan eğitim sürecine öğrencilerin katılım durumu nasıldı?” Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=18) “Çoğunluk katıldı ancak dersler dinlenmiyordu verimli değildi” yanıtını vermiştir. Katılımcıların bu soruya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“37 öğrenciden genelde 30 kişi katılım sağladı. Ancak kamerayı kapatanlar dersi dinlememiş dönüştü anladık. Çoğunluk katıldı. Öğrenciler katılım sağladılar. Büyük çoğunluğu katılım sağladı. Katılımı yüksekti. Yüzde 80-90 oranında katılım gösterdiler. Genel itibarıyla yüksek gözükse de durum aldattıcı oldu. Somut olarak katılım vardı ama zihnen katılım yoktu bence. Mecburiyetten katıldılar severek değil” (f=18)

“ Öğrencilerin ancak yüzde otuz, yüzde kırk kısmı katılım sağladı. Katılım azdı. Yetersiz seviyedeydi.” (f=12)

“Orta seviyedeydi diyebilirim. Yüzde ellilik bir kısım katılıyordu.” (f=5)

Araştırmada “Size göre pandemi dönemindeki uzaktan eğitim süreci öğrencilerin akademik başarısını nasıl etkiledi?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 7: Size göre pandemi dönemindeki uzaktan eğitim süreci öğrencilerin akademik başarısını nasıl etkiledi? Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	f
Olumsuz olarak etkiledi	30
Katılanları olumlu katılmayanları olumsuz etkiledi	8

Tablo 7’de Size göre pandemi dönemindeki uzaktan eğitim süreci öğrencilerin akademik başarısını nasıl etkiledi? Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=30) “Olumsuz olarak etkiledi” yanıtını vermiştir. Katılımcıların bu soruya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Olumsuz etkiledi ve gerilediler. Oldukça kötü şekilde etkiledi. Tabi ki olumsuz etkilendi. Süreci yavaşlattı ve olumsuz etkiledi. Olumsuz etkilemiştir. Öğrenme kayıpları tespit edilmiştir. Olumsuz etkiledi. Öğrenim kayıplarına neden olmuştur. Bire bir öğrenme ortamı olmadığı için çevresinde çok fazla uyaran olduğu için uygun ortam sağlanamadığı için olumsuz etkilendiğini düşünüyorum. Kötü etkiledi. Kötü etkiledi gerilediler. Olumsuz etkiledi başarıları düştü. Kötü şekilde etkiledi. Olumsuz etkiledi. İsteksizlik, ilgisizlik ve benzeri sebeplerden dolayı öğrenci motivasyonu oldukça düşük olunca, akademik başarı da düştü.” (f=30)

“Katılanları olumlu, katılmayanları olumsuz olarak etkiledi. Kısmen olumsuz çünkü katılanlar olumlu olarak etkilendiler. Normal zamanda okul başarısı yüksek öğrenciler çok gerilemedi ama geri olanlar çok daha geriledi. Öğrenciden öğrenciye değişti. Kimi bu durumu fırsata çevirirken kimi de tatil gözüyle bakmıştır. Çoğunun olumsuz fakat olumlu olarak etkilenen bir sürü öğrencim de var. Düzenli katıldı ise olumlu yönde, katılmadı ise olumsuz yönde etkilendi. Çalışmayı seven, derslere düzenli katılan öğrencileri pek etkilemedi pandemi. Ama okulda performans gösteren, akranlarından öğrenen çocukların akademik başarıları düştü ve hala yükselmeye çalışıyor.” (f=8)

Araştırmada “Size göre öğrencilerin okuldan uzak kaldığı süreçler, aileleri ve öğretmenleriyle olan ilişkilerini nasıl etkiledi?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 8: Size göre öğrencilerin okuldan uzak kaldığı süreçler, aileleri ve öğretmenleriyle olan ilişkilerini nasıl etkiledi?

Temalar	f
Her yönden olumsuz olarak etkiledi	38

Tablo 8’de Size göre öğrencilerin okuldan uzak kaldığı süreçler, aileleri ve öğretmenleriyle olan ilişkilerini nasıl etkiledi? Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların tamamı (f=8) “her yönden olumsuz olarak etkiledi ” yanıtını vermiştir. Katılımcıların bu soruya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“ Olumsuz etkilendi. Zayıfladı. Aileleri ile ilişkiler bozuldu, ödevler konusunda çatışmalar yaşandı. Anneler çok yıprandı, öğretmenler de dersi en güzel nasıl anlatırım telaşıyla kendini yıpratmış evdeki çocuklarını ihmal ettiler. Öğrencilerin okul ve öğretmene saygısı azaldı. Aileler ciddi bir şekilde stresle baş başa kaldı bu süreç ailelerin psikolojilerini bozup çocuklarıyla da çatışmalar kaçınılmaz oldu. Öğretmenle olan ilişkileri ise ruhsuz bir surece girildi. Olumsuz oldu, kopukluk yarattı. Kötü. Olumsuz. Öğrencilerin okula uyumu daha da zorlaştı. Uzaktan oldu. Öğretmenleriyle yüz yüze karşılaşmaları, etkileşimleri istenilen düzeyde olmamıştır. Aileleri ile hem yakın ilişki içinde oldular öğretmenlerini de özlediler. Okula karşı ciddiyetsizlik oluştu. Bu konuda ailesinin istediklerini de pek ciddiye almadı. Aileleriyle çatışmaya girdiler öğretmen otoritesi kalmadı nasıl olsa gelip benimi kontrol edecek gibi. Uzaktan iletişim devam etti. Olumsuz etkiledi. Aileler öğretmenle telefon yoluyla iletişime geçti bu da öğretmenleri çok zorladı. Öğretmenleriyle yeterli etkileşime ulaşamadılar. Aile içi tartışmalar yükselmiş olabilir. Öğretmenlere olan tutumları hakkında görüşüm yok. Davranış problemlerine yol açtığını düşünüyorum. Okul ortamı olmadığı için velilerin okulla ilişkisini olumsuz etkiledi. Olumsuz etkilendi. İletişim sıkıntısı ortaya çıktı. Uzaklaştırdı. Aile ile daha fazla zaman geçirdikleri için öfke duygusu gelişti. Öğretmene ulaşamadıkları için boş vermişlik duygusu gelişti. Uzaklaştılar aileden ve öğretmenlerden. Tablet, bilgisayar bunların yerini aldı. Yalnızlık, sıkılma, motivasyon eksikliği gibi duygular öğrencilerin hem birbirleri ile, hem aileleri ile, hem de öğretmenleri ile ilişkilerini olumsuz etkiledi. Ancak bu durum yeni yeni kendini telafi etmektedir.” (f=38)

Araştırmada “Size göre öğrencilerinizin okuldan uzak kaldığı süreçler, onların kişilerarası ve sosyal ilişkilerini nasıl etkiledi?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 9: Sürece ilişkin genel değerlendirmeleriniz nelerdir? Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	f
Olumsuz olarak etkiledi çünkü bu süreç sosyal olarak ilişki kurmalarını engelledi.	8

Tablo 9’da size göre öğrencilerinizin okuldan uzak kaldığı süreçler, onların kişilerarası ve sosyal ilişkilerini nasıl etkiledi? Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların tamamı (f=38) “Olumsuz olarak etkiledi çünkü bu süreç sosyal olarak ilişki kurmalarını engelledi.” yanıtını vermiştir. Katılımcıların bu soruya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“ İçe dönük bireyler çoğaldı, tek arkadaşı tablet olan iletişimi zayıf arkadaşlarıyla oyun oynamayı kavga şiddet zanneden bireyler çoğaldı. Öğrencilerimiz teknolojiyle beraber sosyal bir yalnızlığa sürüklendi. Olumsuz. İletişim bozukluğu, hoşgörü azlığı yarattı. Kötü. Olumsuz. Çevrimiçi ve internet odaklı ilişkiler geliştirildi. Sosyal ilişkileri de olumsuz etkilenmiştir. Arkadaşlık kurmada, ikili ilişkilerde hep zorlandı. Okulda oyun, sportif etkinlikler, arkadaşlar bir arda olma, sosyalleşmedir. Bu durumdan uzak kalma sosyalleşme de olumsuz etkilemiştir. Biraz durağan bir süreç olduğu için diğer insanlarla iletişime olumsuz etkileri oldu. Olumsuz etkilendi teknoloji bağımlısı olduk. Olumsuz etkiledi. Sosyal ilişkileri zayıfladı. Davranış problemi ortaya çıkardı. Çünkü bazı davranışları toplumsal ilişkiler içerisinde öğreniriz. Kendilerini daha çok yalnızlaşmış olduklarını hatta bazı öğrencilerin mutsuz ve kaygı içinde olduklarını gördüm. Olumsuz etkiledi. Arkadaşlarını görememek asosyalite doğurdu diyebiliriz. Pandemi sonrası okula döndüğümüzde çocukların bencil davrandıklarını gördüm. Oyun kurup oynayamıyorlardı, sürekli birbirlerini şikayet ediyorlardı. Yavaş yavaş normale dönüyorlar.” (f=38)

Araştırmada “Size göre okul yöneticileri ve öğretmenler, öğrencilerin okuldan uzak kaldığı bu pandemi süreçlerinde, hangi konularda uzak kaldığı ile ilgili ne düşünüyor? Neden?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 10: Size göre okul yöneticileri ve öğretmenler, öğrencilerin okuldan uzak kaldığı bu pandemi süreçlerinde, hangi konularda uzak kaldığı ile ilgili ne düşünüyor? Neden?”Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	f
Sosyalleşme, etkili iletişim ve öğrenimden yani bütün konulardan. Çünkü yüz yüze ve yan yana olmak daha etkin bir yöntem	38

Tablo 10’da Size göre okul yöneticileri ve öğretmenler, öğrencilerin okuldan uzak kaldığı bu pandemi süreçlerinde, hangi konularda uzak kaldığı ile ilgili ne düşünüyor? Neden?” Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların tamamı (f=8) “Sosyalleşme, etkili iletişim ve öğrenimden yani bütün konulardan. Çünkü yüz yüze ve yan yana olmak daha etkin bir yöntem” yanıtını vermiştir. Katılımcıların bu soruya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“ Psiko-sosyal gelişim ve diğer konuların hepsinden uzak kaldılar. Sosyalleşme, etkili iletişim çünkü yanana olmak daha etkin bir yöntem. Davranış konusunda sıkıntı yaşadıklarını düşünüyoruz. Disiplin konuları. Akademik

süreçler bir şekilde tamamlanır, ancak disiplin sorunlarını, okul kültürüne uyum konuları bizi zorluyor. Umursamaz tutumlar, saldırgan oyunlarla geçirilen teneffüsler bizi zorluyor. - Öğrencilerin davranış bozukluğundan mücadele ruhlarını yitirdiklerinden ve okula adapte olmaktan zorlandıkları noktasında şikâyetçiler. Göz teması, bir arada olma, saygı, sevgi ve diğer bütün konulardan eksik kaldılar. Kötü. Sosyal gelişimle birlikte hayata dair bütün alanlarda. Özellikle iletişim olmakla birlikte sosyalliğin bütün alanlarından da uzak kaldılar. Akademik başta olmak üzere psikososyal anlamda da öğrencilerin etkilendiklerini ve okula tekrar uyum sürecinde bu ve pek çok sebepten dolayı zorlandıklarını düşünüyor olabilirler. Birebir eğitim olmayınca öğrenci başıboş kaldı buda eğitim yönünden iyi olmadı. Okul ortamından, arkadaşlarından ve öğretmenlerinden uzak kalmaları motivasyonlarını, psikososyal yapılarını olumsuz yönde etkilemiş, öğrenciler odaklanma sorunu yaşamışlardır. Akademik, psikolojik ve sosyal anlamda. Yöneticiler ve öğretmenler de öğrencilerinden uzak kaldıklarını eğitim öğrenciler ile anlamlıdır. Bence en önemlisi sosyal olarak uzak kalmaları olmakla birlikte, daha sonra derslerle ilgili konular geliyor. Sosyalleşme ve duygusal olarak uzak oldular şimdi bunları tamamlamak için uğraşıyoruz. Akademik olarak telafi imkânı tanınsa dahi sosyal olarak ciddi etkileri oldu. Davranışlarda olumsuzluk internet kullanımında bilinçsizlik aile içi iletişim de sıkıntılar ortaya çıktı. Kişiler arası iletişim. Her konu eksik. Sosyal bilişsel ve akademik olarak uzaktan eğitim sıkıntılı geçti. Hem sosyal hem fiziksel hem de bilişsel yönden uzak kaldılar.” (f=38)

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç

Araştırmanın yapıldığı katılımcıların verdikleri cevaplara göre elde edilen bulgular şu şekildedir;

Araştırmada; Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, psikososyal ve fiziksel gelişimi nasıl etkilendi?" Sorusu sorulduğunda katılımcıların büyük bir bölümü "olumsuz olarak etkilendiler" yanıtını vermiştir. Buna göre pandemi sürecinde öğrenciler, psikososyal ve fiziksel gelişim açısından olumsuz olarak etkilenmişlerdir.

Araştırmada; Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, bilişsel öğrenmeleri nasıl etkilendi? Sorusu sorulduğunda katılımcıların büyük bir bölümü "olumsuz olarak etkilenmiştir" yanıtını vermiştir. Buna göre bu süreçte öğrencilerin bilişsel öğrenmeleri de olumsuz olarak etkilenmiştir.

Araştırmada; Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, duyuşsal öğrenmeleri nasıl etkilendi?" Sorusu sorulduğunda katılımcıların tamamı "olumsuz olarak etkilendiler" yanıtını vermiştir. Buna göre bu süreç öğrencilerin duyuşsal öğrenmelerini de olumsuz olarak etkilemiştir.

Araştırmada; Size göre pandemi sürecinde öğrencilerinizin, psikomotor öğrenmeleri nasıl etkilendi? Sorusu sorulduğunda katılımcıların büyük bir bölümü "olumsuz olarak etkilendiler" yanıtını vermiştir. Buna göre bu süreç öğrencilerin psikomotor öğrenme süreçlerini de olumsuz olarak etkilemiştir.

Araştırmada; Size göre pandemi süreci öğrencilerin öğrenme ve gelişim süreçlerini nasıl etkilemiştir?" Sorusu sorulduğunda katılımcıların büyük bir bölümü "olumsuz olarak etkiledi" yanıtını vermiştir. Buna göre pandemi süreci öğrencilerin öğrenme ve gelişim süreçlerini de olumsuz olarak etkilemiştir.

Araştırmada; Pandemi döneminde, uzaktan eğitim sürecine öğrencilerin katılım durumu nasıldı?" Sorusu sorulduğunda katılımcıların büyük bir bölümü "Çoğunluk katıldı ancak dersler dinlenmiyordu verimli değildi" yanıtını vermiştir. Buna göre bu süreçte öğrenciler her ne kadar derse katılım sağlamışlarsa da dersleri yeterince dikkate almadıklarından verimsiz sonuçlanmıştır.

Araştırmada; Size göre pandemi dönemindeki uzaktan eğitim süreci öğrencilerin akademik başarısını nasıl etkiledi? Sorusu sorulduğunda katılımcıların tamamı "Olumsuz olarak etkiledi" yanıtını vermiştir. Buna göre bu süreçteki uzaktan eğitim öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz olarak etkilemiştir.

Araştırmada; Size göre öğrencilerin okuldan uzak kaldığı süreçler, aileleri ve öğretmenleriyle olan ilişkilerini nasıl etkiledi? Sorusu sorulduğunda katılımcıların tamamının "her yönden olumsuz olarak etkiledi" yanıtını verdikleri görülmektedir. Buna göre öğrencilerin okuldan uzak kaldıkları süreç aileleri ve öğretmenleriyle olan ilişkilerini her yönden kötü olarak etkilemiştir.

Araştırmada; Size göre öğrencilerinizin okuldan uzak kaldığı süreçler, onların kişilerarası ve sosyal ilişkilerini nasıl etkiledi? Sorusu sorulduğunda katılımcıların tamamının "Olumsuz olarak etkiledi çünkü bu süreç sosyal olarak ilişki kurmalarını engelledi." yanıtını verdikleri görülmektedir. Buna göre bu süreçte öğrenciler birbirleri ile sosyal olarak iletişim kuramadıklarından olumsuz olarak etkilenmişlerdir.

Araştırmada; Size göre okul yöneticileri ve öğretmenler, öğrencilerin okuldan uzak kaldığı bu pandemi süreçlerinde, hangi konularda uzak kaldığı ile ilgili ne düşünüyor? Neden?" Sorusu sorulduğunda katılımcıların

tamamının “Sosyalleşme, etkili iletişim ve öğrenimden yani bütün konulardan. Çünkü yüz yüze ve yan yana olmak daha etkin bir yöntem” yanıtını verdikleri görülmektedir. Buna göre ise bu süreç öğrencilerin sosyalleşme, etkili iletişim ve öğrenimden yani bütün konulardan eksik kalmışlardır çünkü yüz yüze ve yan yana olmak daha etkin bir yöntem olduğu düşünülmektedir.

Öneriler

Her bireye eşit teknoloji imkanı sağlanmalıdır.

Uzaktan eğitime uygun müfredat programı hazırlanmalı,.

Uzaktan eğitime özgün ilgi çekici materyaller hazırlanarak motivasyon artırılmalıdır.

Uzaktan eğitim verecek öğretmenlere yönelik yeterlilik testi uygulanmalı, yeterli bilgiye sahip olmayan öğretmenlere gerekli eğitimler verilmelidir.

Öğrencilere gerekli teknoloji eğitimi verilmedi.

Öğrencilerin teknolojiyi ve teknolojik aletleri kullanmalarının bilinçli bir şekilde yapılmasının sağlanması gerekmektedir.

Eğitimde fırsat eşitliği adına her öğrencinin uzaktan eğitime katılabilmesi için gerekli imkanların sunulması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

Ağır, F., Gür, H. Ve Okçu, A. (2008) Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi. The 8th International Educational Technology Conference, IETC 2008 Proceedings (370-375), May 6th – 9th 2008, at Anadolu University in Eskişehir.

Ak, A., Oral, B. ve Topuz, V. (2018). Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu uzaktan öğretim sürecinin değerlendirilmesi. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi*.

Alper, A. (2020). Pandemi Sürecinde K-12 Düzeyinde Uzaktan Eğitim: Durum Çalışması, *Millî Eğitim*, 49 (Özel Sayı: 1).

Bakioğlu, B. ve Çevik, M. (2020). COVID-19 Pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*.

Bernard, R., İbrahim, P., Lou, Y., ve Borokhovski, E (2004). Bir bentodolojik Moras mı? Nasıl yaparız Uzaktan Eğitimde Nicel Araştırmaları Geliştirmek. *Uzaktan Eğitim*, 25 (2), 175-198

BBC, (2020). Koronavirüs (Covid-19): Salgına Karşı Hangi Ülke, Ne Tür Önlemler Aldı?, (13.03.2020). *Bbc News Türkçe* 02.07.2021 tarihinde alıntılanmıştır.

Berkant, H. G. (2013). Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının ve öz-yeterlik algılarının ve bilgisayar destekli eğitim yapmaya yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *The Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3, 11-22.

Can, E. (2004). Uzaktan eğitim öğrencilerinin eğitimlerini değerlendirmeleri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 1-15, İnönü, Malatya.

Can, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*.

Chung, SH ve Khor, ET (2015). Etkileşimli Mobil Geliştirme-Liçinde uygulama kazanma Dmesafe Eğitim Yoluyla Öğrenme nesnelere Yaklaşmak. In *Yeni Eğilimlerinde Akıllı Bilgi ve Veri tabanlı Sistemler* (s. 373-380). Springer Uluslararası Yayıncılık

Croop, F. (2000). Effects on attitudes to ward computer programming of using javaversus C++ to teachin troductory programming gtonon-computersciencemajors. In *Proceedings of International Conference on Mathematics/ Science Education and Technology*, AACE.

Çavuş, H. ve Gökdaş, İ. (2006). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin internetten yararlanma nedenleri ve kazanımları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 56-78.

Çoban, S. (2012). Uzaktan ve teknoloji destekli eğitimin gelişimi. Türkiye’de İnternet Konferansı, 7-9 Kasım 2012, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi, Eskişehir.

Daniel, J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. Prospects.

Deryakulu, D. (2004). Epistemolojik inançlar. Yıldız Kuzgun ve Deniz Deryakulu (Ed.) içinde, Eğitimde bireysel farklılıklar (ss.259-288). Ankara: Nobel Yayınları.

Doghonadze, N., Aliyev, A., Halawachy, H., Knodel, L. and Adedoyin, A. S. (2020). The degree of readiness to total distance learning in the face of COVID-19-Teachers' View (Case of Azerbaijan, Georgia, Iraq, Nigeria, UK and Ukraine). Journal of Education in Black Sea Region,

Eken, Ö., Tosun, N. Ve Eken, D.T. (2020). COVID-19 Salgını ile Acil Ve Zorunlu Uzaktan Eğitime Geçiş: Genel Bir Değerlendirme, Millî Eğitim, 49 (Özel Sayı: 1).

Engelbrecht, E. (2005). Adaptingtochangingexpectations: Post-graduatestudents' experience of an e-learningtax program. Computers&Education, 45, 217–229.

Falowo, R. O. (2007). Factorsimpedingimplementation of web-baseddistancelearning. AACE Journal, 15(3), 315-338.

Fidan. M. (2020). Covid 19 belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi.

Güngör, H. (2014). http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/acilyardimveafetyo-netimi_ao/deavad.pdf 13 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.

Hakan, Ayhan, Sözer, Ersan, Kaya, Zeki, Gültekin, Mehmet ve Anıl, Handan (1997), Açıköğretim Lisesi Uygulamasının Değerlendirilmesi (Yayınlanmamış Araştırma), Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ve Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığı.

Hauser, L. (2013). Nitel Araştırma Uzaktan Eğitim Ön: An Analizi Dergi Edebiyatı 2005 –2012. Amerikan Uzaktan Eğitim Dergisi , 27 (3), 155-164.

Holmberg, B. (1985). Uzaktan Eğitimin Durumu ve Eğilimleri .Lund: Lector Yayıncılık.

Hwang, G.,Vu, P. veChen, C.(2012). An Çevrimiçi Oyun Yaklaşımı Ben MPROving Öğrenci Learning Web Tabanlı Problem Çözme Faaliyetlerinde Performans. Bilgisayar ve Eğitim, 59, 1246- 1256

İnan, C. (2013). Dicle üniversitesi öğretim üyelerinin uzaktan eğitim konusundaki görüşlerinin değerlendirilmesi. Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, 2(4), 66-73.

İşman, A. (1998). Uzaktan eğitim. Sakarya: Değişim Yayınları.

İşman, A. (2011). Uzaktan Eğitim (Geliştirilmiş 4.baskı). Pegem Yayıncılık.

Kaya, Z. (1996), Uzaktan Eğitimde Ders Kitapları (Açıköğretim Lisesi Örneği), Ankara: Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Basılı Atölyesi.

Kaya, Z. (2002). Uzaktan eğitim. Ankara: Pegem A Yayıncılık. Mustafa FİDAN

Keegan, D. 1986. Thefoundations of distanceeducation. London: CroomHelm.

Khoshemehr, A. H. (2013). Bilgi ve belge yönetimi'nde uzaktan eğitim: İran ve Türkiye milli kütüphanelerinin rolü üzerine bir araştırma ve kavramsal model önerisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kışla, T. (2005). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, Sosya Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Koohang, A. A. (1989). A study of attitudestowardcomputers: Anxiety, confidence, likingandperception of usefulness. Journal of Research on Computing in Education, 22(2), 137-150.

Koper, R. (2015). Öğrenciler NasılÖğrenmek İstiyorum Çevrimiçi Uzaktan Eğitim? profil oluşturmaÖğrenci Ön e-alıntılar. Uluslararası Açık ve Dağıtılmış Öğrenme Araştırmaları İncelemesi , 16 (1)

Korkmaz, Ö. ve Altun, H. (2013). Mühendislik ve BÖTE öğrencilerinin bilgisayar programlama öğrenmeye dönük tutumları. The Journal of Academic Social Science Studies, 6(2), 1169-1185.

Kuhfeld, M., Tarasawa, B., Johnson, A., Ruzek, E. and Lewis, K. (2020). Learning during COVID-19: Initial findings on students' reading and math achievement and growth. NWEA.

- Kumar, A. (1999). Open university distance learner attitude towards distance education. *Perspectives in Education*, 15(3), 165-173.
- MEB (2020a). <http://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-23-Martta-baslayacak-uzaktan-egitime-iliskin-detaylari-anlatt/haber/20554/tr> web adresinden 15 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.
- MEB. (2020). Bakan Selçuk, Koronavirüs'e Karşı Eğitim Alanında Alınan Tedbirleri Açıkladı. <https://www.meb.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2020c). EBA ve Canlı Sınıf Kullanım Saatlerinde Artış. <https://yegitek.meb.gov.tr/www/eba-ve-canli-sinif-kullanim-saatlerinde-artis/icerik/3041>, Erişim tarihi: 10.5.2020
- MEB. Milli Eğitim Bakanlığı (1982), Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu (YAYKUR), Ankara: Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası.
- Moore, M. G. (1989). Editorial: Three types of interaction. *American Journal of Distance Education*, 3(2), 1-6.
- Moore, M. G., & Kearsley, G. (2011). *Distance education: A systems view of online learning* (3rd Edition). Belmont, CA: Wadsworth Publishing Company.
- Newby, T. J., Stepich, D. A., Lehman, J. D., & Russell, J. D. (2013). *Instructional technology for teaching and learning: Designing instruction, integrating computers and using media* (Third edition). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Nichols, M. (2003). A theory of eLearning. *Educational Technology & Society*, 6(2), 1-10.
- Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye'de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*.
- Özdoğan, A.Ç. ve Berkant, H.G. (2020). COVID-19 Pandemi Dönemindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Paydaş Görüşlerinin İncelenmesi, *Millî Eğitim*, 49 (Özel Sayı: 1).
- Parkinson, B., Fischer, A. H., & Manstead, A. S. R. (2005). *Emotion in social relations: Cultural, group, and interpersonal processes*. New York, NY: Psychology Press.
- Perraton, H. (2000), "A Theory for Distance Education" *Prospects* XI, 1.
- Rasmussen SA, Jamieson DJ. (2020). Public Health Decision Making during COVID- 19 — Fulfilling the CDC Pledge to the American People. *The New England Journal of Medicine*.
- Sağır, Ş. U. ve Dal, E. (2021). Pandemi Sürecinde EBA Platformuna Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin ve Öğrencilerinin Görüşleri, *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi-AJER*.
- Saygı, H. (2021). COVID-19 Pandemi Uzaktan Eğitim Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi-AUAd*.
- Schommer, M. (1990). Effects of beliefs about the nature of knowledge on comprehension. *Journal of Educational Psychology*, 82, 498-504.
- Sözen, N. (2020), COVID 19 Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları Üzerine Bir İnceleme, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*.
- Şahin, M. C. ve Schreglmann, S. (2012). BÖTE bölümü öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma düzeyleri: Çukurova üniversitesi örneği. *Abant İzzet Baysal Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 247-258.
- Şen, B., Atasoy, F. ve Aydın, N. (2010). Düşük maliyetli web tabanlı uzaktan eğitim sistemi uygulaması. *Akademik Bilişim 2010*, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Şirin, H. ve Özkan, S. (2020). Dünyada ve Türkiye'de Covid-19 Epidemiyolojisi, *Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Dergisi-KBB VE BBC Dergisi*.
- Tan, Ş. (2006). *Öğretimde planlama ve değerlendirme* (10. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- UNESCO. (2020). UNESCO Futures of Education Commission urges planning ahead against increased inequalities in the aftermath of the Covid-19. <https://en.unesco.org/news/unesco-futures-education-commission-urges-planning-ahead-against-increased-inequalities> adresinden erişildi.
- UNESCO. (2020a). School closures caused by Coronavirus (Covid-19). UNESCO. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> adresinden erişilmiştir.

Ural, O. (2007). Attitudes of graduate students toward distance education, educational Technologies and independent learning. Turkish Online Journal of Distance Education 8(4)

Uzun, A. M., Ünal, E. ve Yamaç, A. (2013). Service teachers' academic achievements in online distance education: The roles of online self-regulation and attitudes. Turkish Online Journal of Distance Education- TOJDE, 14(2), 131-140.

Ülker, M. (2020). Koronavirüs Salgını Döneminde Eğitim Uygulamalarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Analizi: Kosova Cumhuriyeti Örneği", Millî Eğitim, 49 (Özel Sayı:1).

Varış, F. (1991), Eğitim Bilimine Giriş, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.

Wikipedia. (2020a). 2019-20 koronavirüs pandemisi. https://tr.wikipedia.org/wiki/2019-20_koronavir%C3%BCs_pandemisi, web adresinden 15 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.

Wikipedia. (2020b). Impact of the 2019–20 coronavirus pandemic on education. https://en.wikipedia.org/wiki/Impact_of_the_2019%E2%80%9320_coronavirus_pandemic_on_education, web adresinden 15 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.

Yalın, H. İ. (2005). Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yamamoto, G.T. ve Altun, D. (2020). Koronavirüs ve çevrim içi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. Üniversite Araştırmaları Dergisi.

Zawacki-Richter, Ö. (2009). Araştırma bölgeleri Mesafe Ed'de eğitim: bir Delfi Soruşturması. Bu Uluslararası Ar e-Açık ve Dağıtılmış